

Emancipatiebeleid moet uit versukkeling

De spreiding van het emancipatiebeleid over de verschillende departementen is mislukt. Volgens **Tineke Lodders** en **Joop Schippers** moet de 'emancipatieminister' blijven en weer flink werk maken van emancipatie.

Tien jaar geleden werd de Emancipatieraad opgeheven. De gedachte was dat afzonderlijke adviezen over emancipatie niet meer nodig waren. De andere adviesraden (SER, WRR, Onderwijsraad et cetera) zouden samen die taak overnemen. Emancipatie zou voortaan een plaats moeten krijgen in het 'normale' werk van die adviesraden. Het was het eerste voorbeeld van 'gender mainstreaming', zoals dit principe in beleidskringen wordt aangeduid.

Enkele jaren geleden werd het hele Nederlandse emancipatiebeleid op dit principe geënt: na verloop van tijd zou het niet meer nodig zijn het emancipatiebeleid vanuit één centraal punt te coördineren, maar zouden alle departementen emancipatie in hun reguliere beleid moeten hebben verflochten. Bij zijn aantreden sprak minister De Geus zelfs uit dat hij hoopte de laatste 'emancipatieminister' te zijn. Na hem zouden alle bewindspersonen, elk op hun eigen terrein, de kar zelf moeten trekken. De Visitatiecommissie Emancipatie (VCE) werd ingesteld om na te gaan hoe ver het met die *gender mainstreaming* staat en of alle departementen inmiddels hun verantwoordelijkheid nemen voor de emancipatieaspecten van 'hun' beleid. Deze week brengt de commissie haar eindrapport uit. Haar oordeel is niet mals.

Structurele aandacht voor emancipatie is er op de meeste de-

Een man doet boodschappen in een supermarkt in Nuenen. Foto Marcel van den Bergh/ de Volkskrant

partementen niet bij. Als er wel op emancipatieaspecten wordt gelet, is dat vaak op initiatief van een aantal inhoudelijk betrokken ambtenaren. Wanneer zij naar een andere afdeling vertrekken, verdwijnt de aandacht voor emancipatieaspecten vaak weer snel. Het gebrek aan aandacht voor emancipatie is geen onwil. Veelal hebben beleidsmakers geen idee wat de emancipatieaspecten van een probleem

zijn. Regelmatig kreeg de commissie te horen: 'ja maar, vrouwen en mannen worden toch gelijk behandeld'. Maar in een samenleving waarin de positie van vrouwen en mannen nog op zoveel punten verschilt, leidt gelijke behandeling gemakkelijk tot ongelijke resultaten.

Wie bij arbeidsongeschikten of mensen in de bijstand er geen rekening mee houdt dat veel vrouwen wél en veel mannen nauwelijks tijd

besteden aan zorgtaken, moet niet gek opkijken als vrouwen afhaken wanneer reïntegratiemaatregelen geen rekening houden met dat verschil. Dat geldt ook voor verkeers- en vervoersbeleid dat zich er geen rekenschap van geeft dat vrouwen veel vaker naar hun werk fietsen dan mannen of voor justitiebeleid dat eraan voorbijgaat dat er heel wat huishoudens zijn waar vrouwen veel minder te vertellen heb-

ben dan hun man. Gelijke behandeling is dan niet goed genoeg. Daarnaast bestaat bij beleidsmakers twijfel of emancipatie nog wel zo belangrijk is en of je er nog echt mee kunt scoren.

Vaak belandt emancipatiebeleid dan ook in een vergaarbak die wordt aangeduid met diversiteitsbeleid: beleid gericht op etnische minderheden, ouderen, gehandicapten en andere achterstands-

groepen. Diversiteitsbeleid bergt het grote risico in zich dat emancipatie volledig uit het zicht verdwijnt. Daarvoor is geen enkele aanleiding. Eind 2006 constateerden SCP en CBS in de *Emancipatiemonitor* nog dat de emancipatie van vrouwen in Nederland de afgelopen jaren op tal van punten stagneert. Zo blijft er een hardnekkig verschil in beloning bestaan tussen vrouwen en mannen, bereiken vrouwen nog slechts mondjesmaat de top in het bedrijfsleven en openbaar bestuur en is er nog altijd sprake van seksueel geweld tegen vrouwen.

Dus is het dringende advies van de Visitatiecommissie de komende jaren flink werk te maken van emancipatie. In de eerste plaats via het behoud van een coördinerende minister (achttien van de 21 bewindslieden met wie de commissie sprak, toonden zich daarvan voorstander). In de tweede plaats via een sterke ambtelijke coördinatieafdeling die nieuwe initiatieven ontplooit en de andere departementen bij de les houdt. Daarnaast concludeert de VCE dat Nederland inmiddels flink achterloopt bij tal van andere Europese landen als het gaat om advisering over en kennis van emancipatiezaken.

Het doel alle ministers en alle departementen zelf verantwoordelijk te maken voor hun deel van het emancipatiebeleid is nog lang niet bereikt. Zonder stevige extra inspanningen komt in die situatie de komende jaren niet spontaan verbetering. Duidelijke afspraken in het nieuwe regeerakkoord en kordate uitwerking daarvan door een nieuwe 'emancipatieminister' kunnen het emancipatiebeleid wellicht uit de versukkeling halen.

Tineke Lodders-Elfferich is voorzitter en **Joop Schippers** is lid van de Visitatiecommissie Emancipatie.